

АНАЛІТИЧНИЙ ЗВІТ

за результатами опитування учасників
програми «Компанія»
у 2025–2026 навчальному році

Junior
Achievement
Україна

член глобальної організації
Junior Achievement

1. МЕТА ТА МЕТОДОЛОГІЯ АНАЛІЗУ

Мета звіту — проаналізувати зміни у самооцінці, підприємницькому досвіді, мотивації, навичках та освітньо-професійних орієнтаціях учасників програми «Компанія» у 2025–2026 навчальному році, а також визначити практичні висновки для подальшої організації програми JA Ukraine.

Добровільне опитування проводилося на початку та наприкінці програми.

Показники у звіті подано як порівняння двох вибірок. Через відсутність парного зіставлення відповідей тих самих респондентів результати не слід трактувати як доведений індивідуальний приріст кожного учасника. Вони відображають загальну динаміку відповідей учасників програми між початком і завершенням навчального року.

2. ХАРАКТЕРИСТИКА ЦІЛЬОВОЇ АУДИТОРІЇ

Цільова аудиторія програми — переважно підлітки та молодь на етапі професійного самовизначення. За віком найбільшу групу становлять учасники 15–18 років: 73,4% у початковому та 75,8% у кінцевому опитуванні. Це період, коли молоді люди обирають освітню траєкторію, формують перші професійні плани та набувають досвіду взаємодії з ринком праці.

Характеристика	Початок	Кінець	Коментар
Жінки	53,0%	62,6%	Частка жінок у кінцевій вибірці вища
Чоловіки	47,0%	37,4%	Частка чоловіків у кінцевій вибірці нижча
Вік 15–18 років	73,4%	75,8%	Основна вікова група
Заклади професійної освіти	77,2%	62,2%	Найбільша група в обох хвилях
Коледжі / фахова передвища освіта	10,0%	36,1%	Суттєво більша частка в кінцевій вибірці
Заклади загальної середньої освіти	12,7%	1,7%	Суттєво менша частка в кінцевій вибірці
ВПО	—	14,2%	245 респондентів у кінцевому опитуванні

2.1. Сімейний та соціально-економічний контекст

Сімейне середовище учасників є важливим контекстом для інтерпретації результатів програми. За даними кінцевого опитування, 29,5% респондентів зазначили, що жоден із батьків не має вищої освіти; 22,6% — що вищу освіту має один із батьків; 18,0% — що вищу освіту мають обоє батьків. Ще 29,9% не знають рівень освіти батьків.

Зайнятість батьків є відносно високою: у 51,7% респондентів працюють обоє батьків, у 39,4% — принаймні один. Водночас підприємницький досвід у сім'ях є обмеженим: 75,5% респондентів зазначили, що жоден із батьків не має власної справи; 11,7% — що підприємницький досвід має один із батьків; 2,5% — обоє. Отже, для значної частини молоді програма може бути одним із перших системних джерел практичного знайомства з підприємництвом.

Показник	Частка
Жоден із батьків не має власної справи	75,5%
Один із батьків має власну справу	11,7%
Обоє батьків мають власну справу	2,5%
Не знають про підприємницький досвід батьків	10,3%
Працюють обоє батьків	51,7%
Працює принаймні один із батьків	39,4%
Батьки не працюють	7,2%

2.2. Географічне охоплення

Респонденти представляли різні регіони України. У початковому опитуванні найбільше відповідей надійшло з Рівненської, Хмельницької, Івано-Франківської та Львівської областей. У кінцевому опитуванні найбільші частки мали Хмельницька, Рівненська, Львівська, Івано-Франківська та Дніпропетровська області. 14,2% кінцевої вибірки становили ВПО.

3. 3. Формування практичного підприємницького досвіду

Показник	Початок, %	Кінець, %	Зміна, в.п.	Відносна зміна
Мають досвід підприємницької діяльності	15,6	62,7	+47,1	+302,8%
Не мають підприємницького досвіду	84,4	37,3	-47,1	-55,8%

Частка респондентів, які зазначили, що мають підприємницький досвід, зросла з 15,6% до 62,7% — на 47,1 відсоткового пункту. У відносному вимірі це приріст приблизно на 302,8% від початкового рівня. Водночас частка учасників без такого досвіду скоротилася з 84,4% до 37,3%.

Це один із найбільш виразних результатів програми. У контексті того, що 75,5% респондентів не мають батьків із власною справою, практична модель «Компанії» потенційно компенсує дефіцит підприємницького досвіду у найближчому сімейному середовищі та створює для молоді можливість набути його безпосередньо під час навчання.

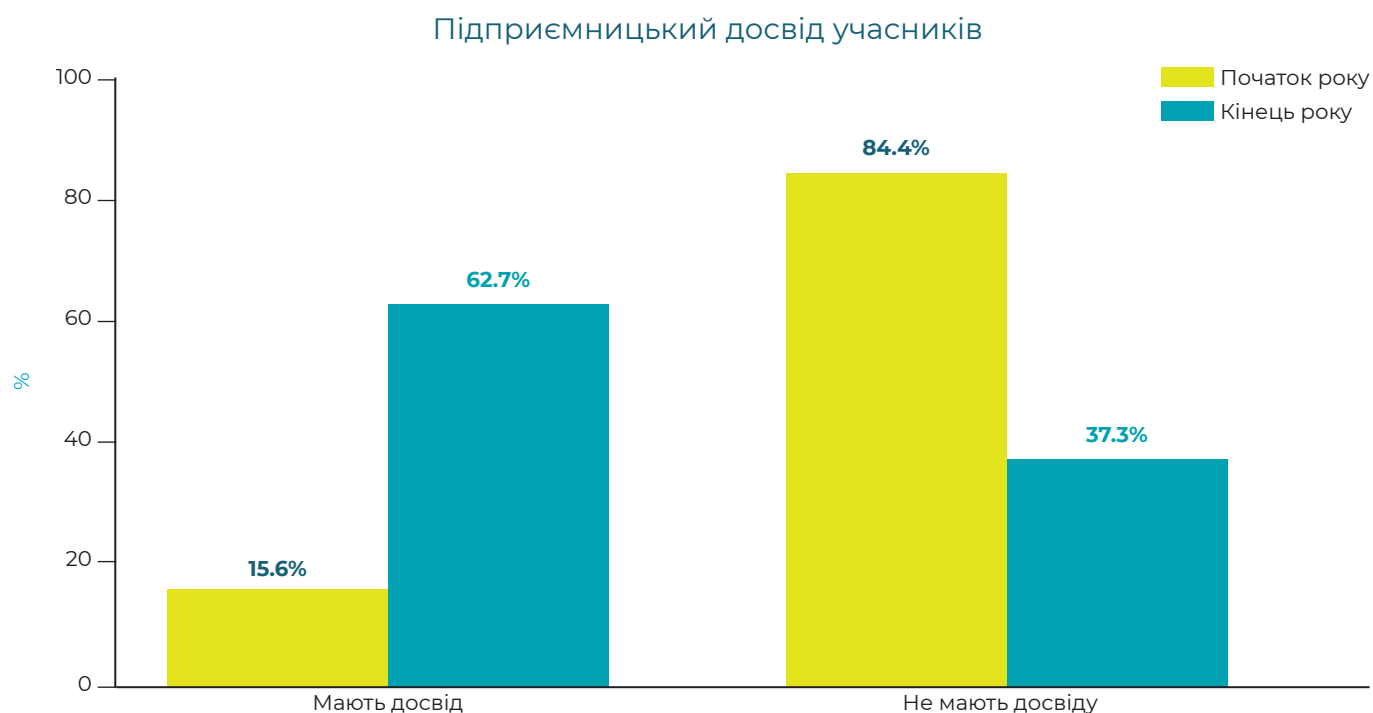

Рис. 1. Наявність підприємницького досвіду на початку та наприкінці програми

4. ГОТОВНІСТЬ ДО СТВОРЕННЯ ВЛАСНОЇ СПРАВИ

Відповідь	Початок, %	Кінець, %	Зміна, в.п.	Відносна зміна
Так	27,7	47,3	+19,5	+70,4%
Не знаю	55,0	41,4	-13,6	-24,8%
Ні	17,2	11,3	-5,9	-34,2%

Частка учасників, які вважають, що володіють знаннями та навичками, необхідними для створення власної справи, зросла з 27,7% до 47,3%, або на 19,5 в.п. Одночасно частка невизначених відповідей «не знаю» зменшилася на 13,6 в.п., а відповідей «ні» — на 5,9 в.п.

Поєднання зростання підприємницького досвіду та зниження невизначеності щодо власних знань вказує на важливий взаємозв'язок: практична діяльність у межах програми супроводжується більш чітким розумінням учасниками того, що потрібно для започаткування справи і наскільки вони до цього готові. Це аналітичний зв'язок на рівні вибірки, а не доказ індивідуальної причинності.

Самооцінка знань і навичок для відкриття власної справи

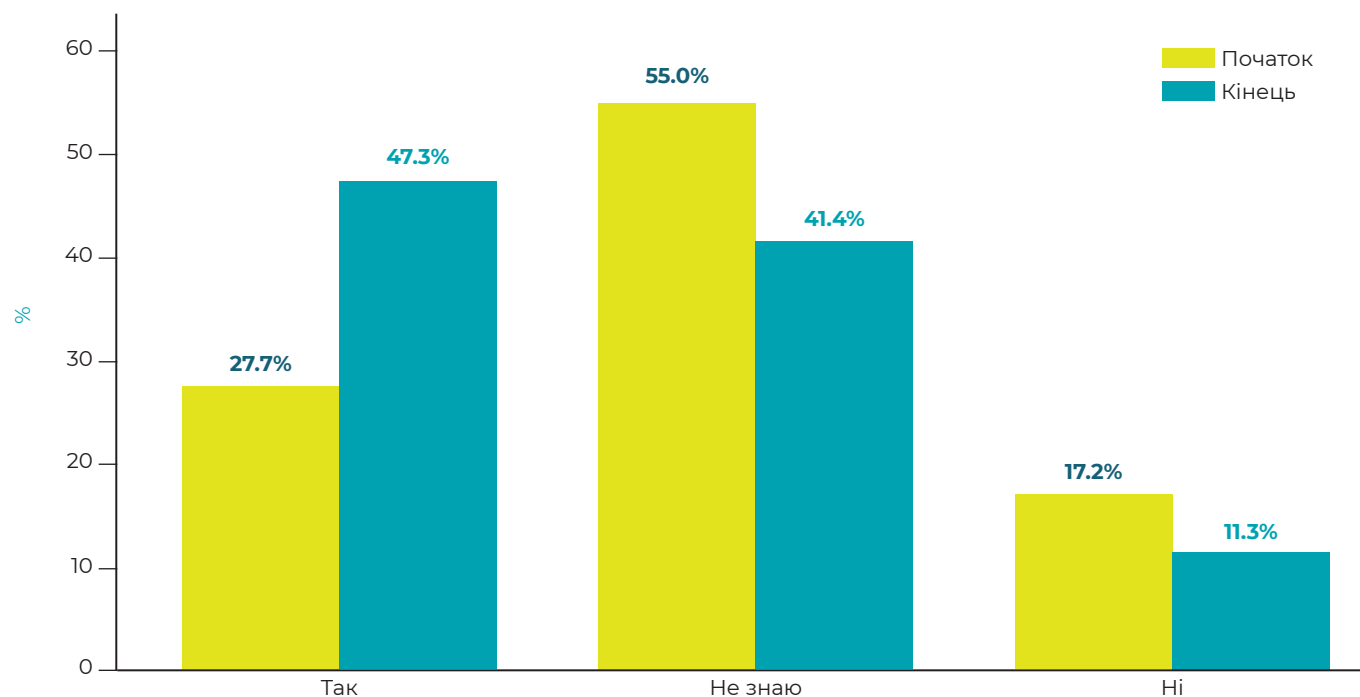

Рис. 2. Самооцінка готовності до створення власної справи

5. ОРІЄНТАЦІЯ НА САМОЗАЙНЯТІСТЬ

Варіант	Початок, %	Кінець, %	Зміна, в.п.	Відносна зміна
Самозайнятість / робота на себе	74,5	83,9	+9,4	+12,6%
Наймана праця	25,5	16,1	-9,4	-36,8%

Частка учасників, які вважають, що володіють знаннями та навичками, необхідними для створення власної справи, зросла з 27,7% до 47,3%, або на 19,5 в.п. Одночасно частка невизначених відповідей «не знаю» зменшилася на 13,6 в.п., а відповідей «ні» — на 5,9 в.п.

6. ПІДПРИЄМНИЦЬКА САМОЕФЕКТИВНІСТЬ ТА УЯВЛЕННЯ ПРО ВЛАСНІ МОЖЛИВОСТІ

Твердження	Початок	Кінець	Зміна бала	Відносна зміна
Будь-хто може навчитися, щоб стати підприємцем	3,83	3,99	+0,16	+4,3%
Підприємцями народжуються, вони мають «талант»	2,49	2,49	+0,00	+0,1%
Мої думки та ідеї часто виявляються оригінальними/новими	2,98	3,34	+0,36	+12,1%
Я вмію співпрацювати з іншими людьми	3,57	3,79	+0,23	+6,4%
Я вмію дослухатись до думки співрозмовника	3,80	3,95	+0,16	+4,2%
Я маю намір одного дня відкрити власний бізнес	3,56	3,53	-0,03	-1,0%
Я знаю, що необхідно для створення власної справи	2,97	3,55	+0,58	+19,5%
У мене достатньо впевненості в собі, щоб почати власну справу	3,02	3,40	+0,38	+12,6%

Найбільше зросла оцінка твердження «Я знаю, що необхідно для створення власної справи» — приблизно на 19,5%. На 12,6% зросла впевненість у спроможності започаткувати власну справу, а на 12,1% — оцінка оригінальності власних думок та ідей. Це показує посилення саме підприємницької самоефективності — віри у власну спроможність діяти, а не лише загального інтересу до теми.

Водночас намір одного дня відкрити власний бізнес практично не змінився і навіть незначно знизився (приблизно на 1,0%). На тлі зростання знань, досвіду та впевненості це може означати більш реалістичне ставлення до підприємництва після практичного знайомства з його вимогами. Це інтерпретація, а не причинно доведений ефект.

7. РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ І УНІВЕРСАЛЬНИХ НАВИЧОК

Навичка / компетентність	Початок	Кінець	Зміна бала	Відносна зміна
Вміння працювати в команді	3,62	3,93	+0,31	+8,7%
Лідерські здібності	3,08	3,40	+0,32	+10,5%
Тайм-менеджмент	3,09	3,56	+0,47	+15,2%
Навички проведення презентацій	2,60	3,24	+0,64	+24,5%
Ініціативність	3,14	3,58	+0,44	+14,1%
Навички комунікації	3,43	3,73	+0,30	+8,7%
Володіння українською мовою	3,89	4,15	+0,26	+6,6%
Володіння іноземною мовою	2,27	2,56	+0,29	+12,8%
Математична компетентність	2,57	3,00	+0,43	+16,7%
Цифрова компетентність	2,95	3,38	+0,43	+14,6%

Позитивна динаміка спостерігається за всіма десятима оцінюваними навичками. Найбільший відносний приріст має самооцінка презентаційних навичок (+24,5%). Далі — ма-

тематична компетентність (+16,7%), тайм-менеджмент (+15,2%), цифрова компетентність (+14,6%) та ініціативність (+14,1%).

Для цільової аудиторії 15–18 років ці зміни мають ширше значення, ніж лише підготовка до підприємництва. Презентаційні, цифрові, комунікаційні, командні та лідерські навички є також складовими готовності до ринку праці. Тому результати програми доцільно розглядати одночасно через дві рамки: розвиток підприємливості та career readiness.

Відносна зміна самооцінки навичок після проходження програми

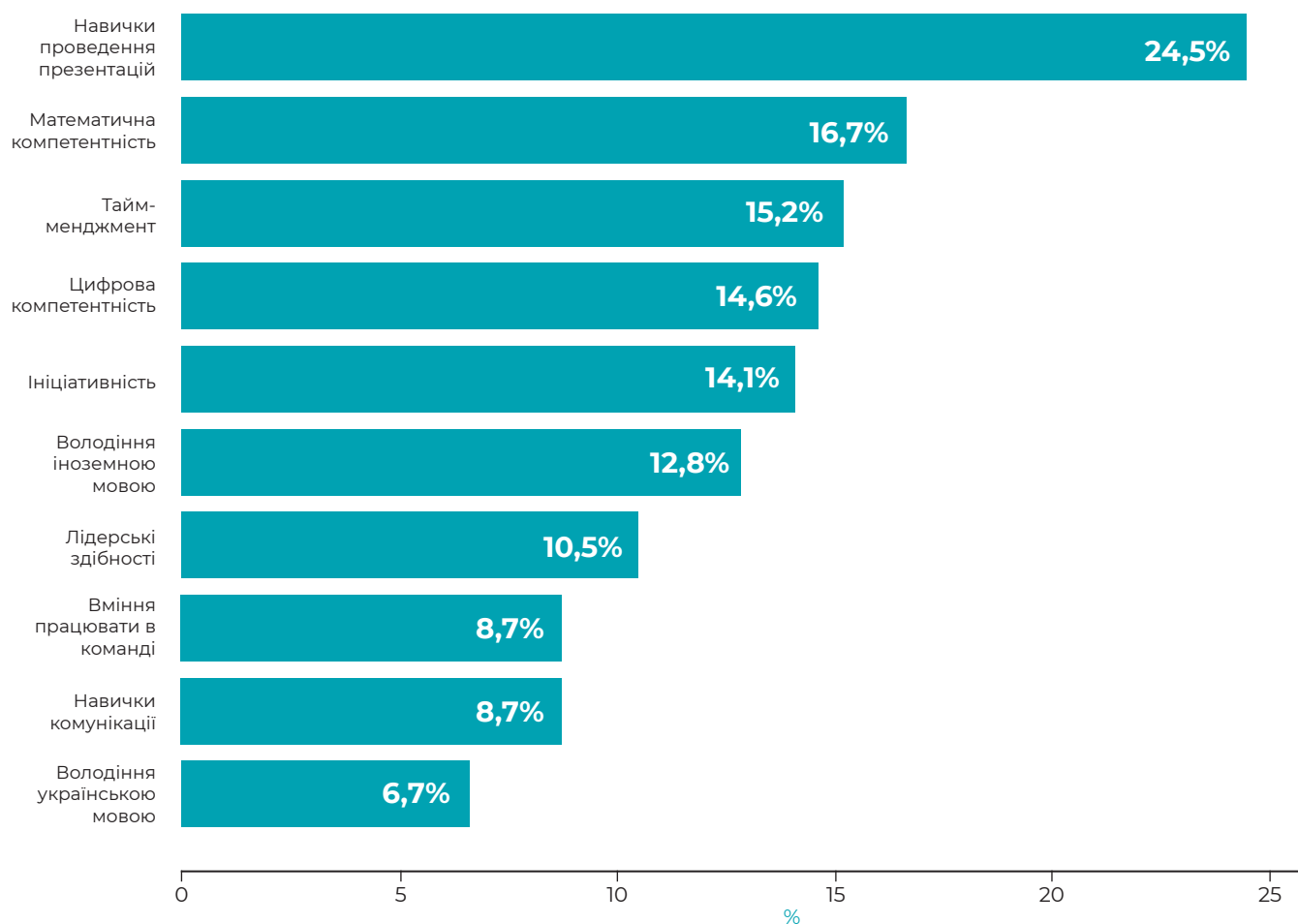

Рис. 3. Відносна зміна самооцінки навичок після проходження програми

9. МОТИВАЦІЯ ДО УЧАСТІ У ПРОГРАМІ

Показник	Початок, %	Кінець, %	Зміна, в.п.
Участь за власним бажанням	70,0	69,6	-0,4
Програма була обов'язковою	30,0	30,4	+0,4

Добровільність участі залишилася практично незмінною: 70,0% на початку та 69,6% наприкінці програми. Це означає не посилення, а збереження високого рівня внутрішньої готовності долучатися до програми.

Основна мотивація	Початок, %	Кінець, %	Зміна, в.п.
Цікаво мати власну справу в майбутньому	39,8	47,2	+7,4
Рекомендація викладача	24,1	18,6	-5,5
Міжнародний сертифікат підприємницьких навичок	8,0	15,8	+7,8

Серед порівнюваних мотивів найбільш помітно зросли інтерес до власної справи (+7,4 в.п.) та інтерес до міжнародного сертифіката (+7,8 в.п.), тоді як роль рекомендації викладача як головного мотиву зменшилася на 5,5 в.п. Це може свідчити про зміщення від зовнішнього мотиватора до особистої та професійної цінності участі. Водночас перелік варіантів відповіді у двох хвилях частково відрізнявся, тому пряме порівняння мотивів слід трактувати обережно.

10. ПРОФЕСІЙНЕ САМОВИЗНАЧЕННЯ ТА ОСВІТНІ ПЕРСПЕКТИВИ

Варіант	Початок, %	Кінець, %	Зміна, в.п.
Не знають, яку професію обрати	11,1	10,4	-0,7
Мають одну чітко визначену професійну ціль	39,5	32,3	-7,2
Можуть назвати можливі цікаві професії	30,0	34,2	+4,2
Почали обдумувати вибір кар'єри	19,4	23,2	+3,8

У професійному самовизначенні картина є неоднозначною. Частка тих, хто взагалі не знає, яку професію обрати, трохи зменшилася. Водночас частка респондентів з однією чітко визначеною ціллю знизилася, а частки тих, хто може назвати декілька можливих професій або лише почав обдумувати вибір кар'єри, зросли. Це може відображати не втрату визначеності, а розширення спектра розглянутих можливостей, однак без парних даних таку інтерпретацію не можна підтвердити статистично.

Плани щодо вищої освіти	Початок, %	Кінець, %	Зміна, в.п.	Відносна зміна
Планують здобувати вищу освіту	32,4	41,3	+8,9	+27,4%
Ще не визначилися	46,5	40,2	-6,3	-13,6%
Не планують	21,1	18,6	-2,5	-12,1%

Частка учасників, які планують здобувати вищу освіту, зросла з 32,4% до 41,3% (+8,9 в.п., або +27,4% відносно початкового рівня). Одночасно частка тих, хто ще не визначився, зменшилася з 46,5% до 40,2%. Це свідчить про більшу визначеність щодо подальшої освітньої траєкторії на рівні кінцевої вибірки.

Плани щодо здобуття вищої освіти

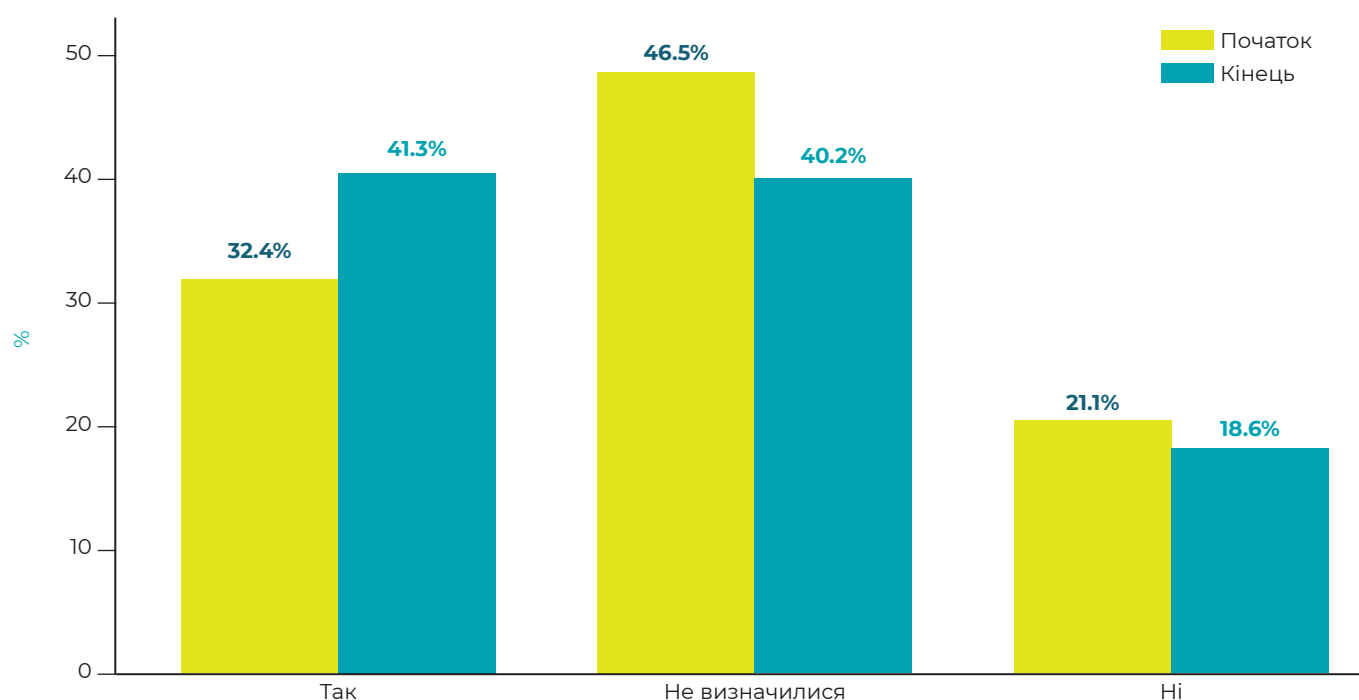

Рис. 4. Освітні плани учасників

11. ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК КЛЮЧОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Окремі показники формують послідовну аналітичну картину, хоча наявні дані не дають можливості підтвердити причинно-наслідкові зв'язки на індивідуальному рівні.

Обмежений підприємницький досвід у сім'ї → практичний досвід у програмі

75,5% респондентів не мають батьків із власною справою. На цьому тлі зростання частки учасників із власним підприємницьким досвідом до 62,7% показує особливу роль програми як середовища першого практичного знайомства з підприємництвом.

Практичний досвід → більша підприємницька самоефективність

Одночасно зі зростанням підприємницького досвіду збільшується частка учасників, які вважають, що мають необхідні знання та навички для створення справи, а також середня оцінка впевненості у власній спроможності започаткувати бізнес.

Командна мінікомпанія → розвиток м'яких навичок

Найпомітніші зміни стосуються презентацій, тайм-менеджменту, ініціативності, цифрових та математичних компетентностей. Для молоді 15–18 років це одночасно підприємницькі та кар'єрні компетентності.

Стабільна добровільність → зміна змісту мотивації

Загальна добровільність участі майже не змінилася, однак серед порівнюваних мотивів зростає інтерес до власної справи та сертифікації, а роль рекомендації викладача зменшується.

Більша компетентність → не обов'язково більший намір стати підприємцем

Попри зростання досвіду, знань і впевненості, намір одного дня відкрити бізнес практично не змінився. Це важливий результат: метою підприємницької освіти може бути не лише збільшення кількості майбутніх підприємців, а й розвиток підприємливості та здатності свідомо обирати професійну траєкторію.

12. ОСНОВНІ ВИСНОВКИ

Найсильніший результат програми — набуття практичного підприємницького досвіду: частка респондентів, які його мають, зросла приблизно з 15,6% до 62,7%.

Зростає підприємницька самоефективність: учасники краще розуміють, що потрібно для створення власної справи, і вище оцінюють власну спроможність її започаткувати.

Позитивна динаміка спостерігається за всіма десятима оцінюваними навичками; найбільше — у презентаційних навичках, математичній компетентності, тайм-менеджменті, цифровій компетентності та ініціативності.

Орієнтація на самозайнятість посилюється, однак конкретний намір у майбутньому відкрити бізнес майже не змінюється. Це підкреслює різницю між розвитком підприємливості та рішенням обрати підприємництво як кар'єру.

Частка учасників, які планують здобувати вищу освіту, зросла приблизно з 32,4% до 41,3%, тоді як частка невизначених зменшилася.

Через зміну складу вибірки між початковою і кінцевою хвилями результати слід трактувати як загальну динаміку, а не як індивідуальний приріст кожного учасника.